

Ρεπορτάζ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΕΟΣ προκαλεί σε πολιτικούς και οικονομικούς κύκλους το ορατό ενδεχόμενο της καθυστέρησης ή της τμηματικής καταβολής της

έκτης δόσης ύψους 8 δισ. ευρώ, που σύμφωνα με ασφαλείς πηγές συζητείται από την τρόικα ως «πιθανή επιλογή». Μια τέτοια απόφαση ενδέχεται να ληφθεί ανεξάρτητα από το εύρος των περιοριστικών μέτρων που θα

παρουσιάσει στους εμπειρογνώμονες ο κ. Ευ. Βενιζέλος, αφού η απόπειρα «πολιτικής διαπραγμάτευσης» και η αναστολή των συνομιλιών έπληξε καίρια την αξιοπιστία της κυβέρνησης.

■ Η τρόικα θέτει ως προϋπόθεση για την εκταμίευση των 8 δισ. ευρώ τις απολύσεις και τη δραστική περικοπή των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων

Το μαχαίρι στο λαιμό για τη δόση

Η τρόικα προσανατολίζεται στο να μην εγκρίνει την έκκτη δόση παρά μόνο μετά την εφαρμογή (ή την παροχή διακομματικής πολιτικής δέσμευσης για την εφαρμογή) των μέτρων απολύσεων και δραστηρικής περικοπής αποδοχών των υπαλλήλων του δημοσίου τομέα. Καθώς η ψήφιση και η εφαρμογή των παραπάνω μέτρων θεωρείται εξαιρετικά δύσκολο να επιτευχθεί εντός του Σεπτεμβρίου, η κυβέρνηση, η οποία γνωρίζει ότι το Δημόσιο διαθέτει κεφάλαια που με δυσκολία επαρκούν ως τις πρώτες ημέρες του Οκτωβρίου, ενδέχεται να βρεθεί πιο κοντά από ποτέ στην εφιαλτική απόφαση της προσωρινής αναστολής της καταβολής μισθών και συντάξεων. Στο Μέγαρο Μαξίμου και στο υπουργείο Οικονομικών επικρατεί κλίμα μέγιστου προβληματισμού, καθώς τα 24ωρα περνούν και παρά την καθησυχαστική ενημέρωση που προσφέρει ο κ. Ευ. Βενιζέλος επικάθεται η συνειδητοποίηση ότι η έκκτη δόση και η αποτροπή της στάσης πληρωμών στο εσωτερικό της χώρας προϋποθέτουν αιματηρές περικοπές, αθρόες απολύσεις και ακαριαίες ιδιωτικοποιήσεις που πρέπει να ψηφιστούν από τη Βουλή και να εφαρμοστούν από την κυβέρνηση εντός ασφυκτικών χρονικών περιθωρίων. Σύμφωνα με ασφαλείς πηγές, η τρόικα εκτιμά ότι διαθέτει μια μοναδική ευκαιρία να επιβάλει μέχρι κεραίας την εφαρμογή των συμφωνηθέντων, καθώς η αναστολή της καταβολής της έκκτης δόσης δεν θα αποσταθεροποιήσει τις αγορές, δεν θα θεωρηθεί «πιστωτικό γεγονός» και δεν θα καταδικάσει την Ελλάδα σε πτώχευση, αφού ως τον Δεκέμβριο δεν υπάρχει λήξη παλαιότερου δανείου της χώρας που θα πρέπει να καλυφθεί. Τα 8 δισ. ευρώ, αν δεν δοθούν εγκαίρως ή αν καταβληθούν τμηματικά, θα επηρεάσουν μόνο την εσωτερική οικονομία αναγκάζοντας το κράτος να αναστείλει την καταβολή των υποχρεώσεων του προσφέροντας σε μισθωτούς και συνταξιούχους, αντί για τις αποδοχές τους, έγγραφες βεβαιώσεις ότι αυτές θα καταβληθούν στο... εγγύς μέλλον, ακολουθώντας το πρότυπο της Καλιφόρνιας, όταν προετών εξαναγκάστηκε σε στάση πληρωμών.

■ Παγιδευμένη στο έλλειμμα

Ευρωπαϊκές πηγές εκτιμούν ότι η κυβέρνηση διέπραξε το στρατηγικό λάθος να διακόψει τις συνομιλίες με την τρόικα ακριβώς τη χρονική στιγμή που μια ελεγχόμενη αναστολή του ελληνικού προγράμματος δεν απειλεί τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της ευρωζώνης. Το ενδεχόμενο αναστολής της καταβολής της έκκτης δόσης αν δεν υλοποιηθούν δεσμεύσεις που ισο-

ΕΙΠΑΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΤΟ ΑΝΑΘΕΜΑ...

Ανγκελα Μέρκελ, καγκελάριος της Γερμανίας
«Η Ελλάδα δεν θα πάρει δεκάρα αν δεν πετύχει τους στόχους. Πρέπει να προχωρήσει σε δομικές μεταρρυθμίσεις με διαφανή τρόπο».

Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας
«Δεν θα κάνουμε εκπώσεις. Η Ελλάδα προς το παρόν δεν καταφέρει να πετύχει τους στόχους και αν δεν το καταφέρει εναπόκειται σε αυτήν να βρει τρόπους χρηματοδότησής της χωρίς τη βοήθεια της ευρωζώνης».

Ζαν-Κλοντ Τρισέ, πρόεδρος της ΕΚΤ
«Ο χρόνος είναι προφανώς εξαιρετικά σύντομος για να πάρει η ελληνική κυβέρνηση τις αποφάσεις που απαιτούνται. Ζητούμε να εφαρμόσει τα συμφωνηθέντα, τίποτε περισσότερο».

Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ, πρόεδρος του Eurogroup
«Η έκκτη δόση δεν είναι δεδομένη. Η Ελλάδα πρέπει να γνωρίζει ότι οι στόχοι που έχουν τεθεί πρέπει να επιτευχθούν».

... ΚΑΙ Η ΣΤΗΡΙΞΗ

Τίμοθι Γκίτνερ, υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ
«Η Ευρώπη να στηρίξει ανεπιφύλακτα τα ασθενέστερα κράτη της ευρωζώνης την ώρα που εφαρμόζουν οικονομικές μεταρρυθμίσεις. Είναι απολύτως μέσα στις δυνατότητες των ισχυρότερων μελών της ζώνης του ευρώ να απορροφήσουν τις δαπάνες αυτές».

δυναμούν με την καθολική ανατροπή του μεταπολιτευτικού οικονομικού μοντέλου διαμορφώνει ένα σκληρό πρωτοφανούς πίεσης στο πολιτικό σύστημα την ώρα που εντείνεται εκ νέου η κοινωνική διαμαρτυρία. Προσώρας ο κ. Βενιζέλος, με τη σύμφωνη γνώμη του πρωθυπουργού κ. Γ. Παπανδρέου, προσανατολίζεται στη συγκέντρωση όλων των νέων προβλέψεων (από το Ενιαίο Μισθολόγιο και την ερ-

γασιακή εφεδρεία ως τη... μείωση του ποσοστού κέρδους των φαρμακοποιών) σε ένα «υπερνομοσχέδιο» που σχεδιάζεται να κατατεθεί στη Βουλή στις αρχές Οκτωβρίου. Τα πάντα ωστόσο μπορεί να πρέπει να ολοκληρωθούν συντομότερα και υπό συνθήκες κοινωνικής έντασης. Κυβερνητικές πηγές διαβεβαιώνουν ότι η εξοικονόμηση δαπανών μέσω των περικοπών του Ενιαίου Μισθολογίου θα εξευμενίσει την

τρόικα αφού θα αγγίξει τα 2 δισ. ευρώ ετησίως, ποσό τέσσερις ή πέντε φορές μεγαλύτερο από τη σχετική πρόβλεψη του μηνιμνίου. Η αλήθεια είναι όμως ότι, σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, το έλλειμμα του 2011 διαμορφώνεται κοντά στο 10% του ΑΕΠ (σχεδόν αμετάβλητο από το περυσινό) και, με δεδομένο ότι η τρόικα αρνείται κατηγορηματικά την αναθεώρηση των στόχων, η μείωσή του στο 6% ως το

τέλος του 2012 επιβάλλει μέτρα απόδοσης μεγαλύτερης του 4% του ΑΕΠ – δηλαδή σχεδόν 10 δισ. ευρώ! Ασφαλώς, ουδείς διανοείται να μιλήσει σήμερα για έναν τέτοιον αριθμό, ωστόσο η πραγματικότητα είναι ότι προτού η τρόικα υπογράψει την καταβολή της έκκτης δόσης που θα εξασφαλίσει τη στοιχειώδη σταθερότητα στο εσωτερικό της χώρας ο κ. Βενιζέλος οφείλει να «ανακαλύψει» μέτρα σκληρότητας λιτότητας και η κυβέρνηση να δεσμευθεί για την υλοποίησή τους.

■ Προϋπόθεση η συναίνεση

Η τρόικα δεν αναμένεται να αρκεστεί μόνο στους κυβερνητικούς όρκους για την υλοποίηση των μέτρων. Το πιθανότερο είναι ότι θα επαναφέρει την παλαιότερη απαίτηση διακομματικής συναίνεσης, ενώ προεξοφλείται από πολιτικούς και των δύο μεγαλύτερων κομμάτων ότι υπό τις παρούσες συνθήκες εύθραυστης ισορροπίας ο κ. Γ. Παπανδρέου θα επιχειρήσει εντός του προσεχούς διαστήματος μια ύστατη προσπάθεια συνεννόησης με τον κ. Αντ. Σαμαρά. Η εφαρμογή μέτρων που η τρόικα θεωρεί αναγκαία προϋπόθεση για τη συνέχιση της χρηματοδότησης της χώρας (όπως οι απολύσεις στο Δημόσιο και οι δραστηρικές περικοπές αποδοχών) θα δοκιμάσουν την κυβερνητική πλειοψηφία, ενώ προσκρούουν και σε συνταγματικές προβλέψεις. Κατά συνέπεια, η διακομματική υποστήριξή τους (στο πρότυπο του νομοσχεδίου για την Παιδεία) αναμένεται να τεθεί από την τρόικα ως αναγκαίος όρος. Ο κ. Σαμαράς εμμένει στη θέση ότι δεν θα συναίνεσει και θα απαιτήσει την προκήρυξη πρόωρων εκλογών, γνωρίζει ωστόσο ότι υπό συνθήκες εσωτερικής στάσης πληρωμών η διενέργεια εκλογών είναι πρακτικώς αδύνατη.

ΤΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΤΗΣ ΣΥΝΤΕΤΑΓΜΕΝΗΣ «ΒΑΛΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ»

Η αναμενόμενη σκλήρυνση της στάσης των δανειστών φαίνεται ότι επιβάλλεται και από τις ευρωπαϊκές εξελίξεις, καθώς η γερμανική κυβέρνηση, ήδη εγκλωβισμένη σε έναν βαθύ προβληματισμό για τη... βιωσιμότητα της ευρωζώνης, θα αντιμετωπίσει πρόσθετες δυσκολίες στη Βουλή για την επικύρωση της συμφωνίας της 21ης Ιουλίου αν η τρόικα δεν εμφανίζεται να θέτει αυστηρούς όρους στην Ελλάδα. Την ίδια ώρα οι Γερμανοί έχουν επεξεργαστεί Σχέδιο Β για τη θωράκιση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων τους σε περίπτωση ελληνικής χρεοκοπίας. Πρόκειται για την ενεργοποίηση του Ταμείου υποστήριξης τραπεζών που σύστησαν για την αντιμετώπιση της κρίσης του 2008. Και όλα αυτά την ώρα που οι ξένες τράπεζες τηρούν στάση

αναμονής σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων και οι τεχνικές αποφάσεις για την υλοποίηση της συμφωνίας καθυστερούν, αφού οι θέσεις της Φινλανδίας για την παροχή εγγυήσεων παραμένουν αμετακίνητες αναγκάζοντας την κυρία Ανγκελα Μέρκελ να ασχοληθεί η ίδια με το θέμα την προσεχή Τρίτη σε προγραμματισμένη συνάντησή της με τον πρωθυπουργό της Φινλανδίας κ. Γιούρκι Κατάινεν. Χωρίς την ενεργοποίηση της 21ης Ιουλίου η εξυγίανση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος δεν είναι εφικτή, διότι λείπουν 20 δισ. ευρώ από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (το οποίο διαθέτει μόνο 10 δισ. ευρώ). Αλλά ακόμη και αν η εξυγίανση ολοκληρωθεί, η ρευστότητα δεν

πρόκειται να επιστρέψει σε μια οικονομία σε ύφεση. Ο φαύλος κύκλος θα επαναληφθεί καθώς τα νέα μέτρα θα οδηγήσουν πολύ σύντομα σε μεγαλύτερη ύφεση και νέα αποτυχία στην επίτευξη των στόχων. Όπως εκτιμούν πολιτικοί και οικονομικοί παράγοντες στις ιδιωτικές συνομιλίες τους, εδώ που έφθασαν τα πράγματα, με την πραγματική οικονομία να έχει αποκτήσει πρωτόγνωρη αρνητική δυναμική, με την Ευρώπη να εισέρχεται σε ύφεση και την κρίση χρέους να αχρηστεύει τις πολιτικές αποφάσεις, το «καλό σενάριο» για το μέλλον είναι η συντεταγμένη και ελεγχόμενη «βαλκανοποίηση της Ελλάδας», η οποία ισοδυναμεί με μεγάλη ανεργία και επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου χωρίς πτώχευση και αποχώρηση από την ευρωζώνη.

Ρεπορτάζ Ν. ΧΕΙΛΑΣ

«Μαύρη Παρασκευή για το ευρώ»: Έτσι χαρακτήρισε η εφημερίδα «Sueddeutsche Zeitung» την προχθεσινή παραίτηση του επικεφαλής των οικονομολόγων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) Γι-

ούργκεν Σταρκ. Και όχι αδικαιολόγητα: Λίγα λεπτά αργότερα, η τιμή του ευρώ είχε κάνει βουτιά, το ίδιο και οι δείκτες των χρηματιστηρίων. Ο αέρας μύριζε ανασφάλεια και νέα κρίση.

Διόλου σκοτεινή ήταν, αντίθετα, η αιτία της απόφασής του: Ο γερμανός

ευρωτραπεζίτης παραιτήθηκε σε ένδειξη διαμαρτυρίας, επειδή η ΕΚΤ συνέχιζε να αγοράζει κρατικά ομόλογα. «Ήταν κάθεται εναντίον» σχολίαζε αναλυτής στη Φραγκφούρτη. «Γι' αυτό και δεν ήθελε πλέον να είναι συνυπεύθυνος γι' αυτό».

ΓΙΟΥΡΓΚΕΝ ΣΤΑΡΚ

Το «γεράκι» έφυγε με απειλές

Ο επικεφαλής των οικονομολόγων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ήταν αντίθετος με την αγορά ελληνικών ομολόγων και είχε συγκρουστεί με τον Ζαν-Κλοντ Τρισέ

Η παραίτηση του Γιούργκεν Σταρκ αποκαλύπτει τη διαμάχη που μαίνεται εδώ και καιρό στο 23μελές προεδρείο της ΕΚΤ. Στην κορύφωση του καβγά οι γραβωμένοι τραπεζίτες δεν διστάζουν, όπως έλεγε παριστάμενος, να εκφράζονται σαν ταξιτζήδες προκειμένου να επιβάλουν τις απόψεις τους.

Η αρχή της έγινε τον Μάιο του 2010, όταν η πλειοψηφία του προεδρείου αποφάσισε την αγορά ελληνικών ομολόγων με στόχο να ανακουφίσει κάπως την ασφυκτώσα από έλλειψη χρημάτων ελληνική οικονομία. Ο κ. Σταρκ ήταν από τους λίγους – μαζί με τον ενδιάμεσα παραιτηθέντα πρόεδρο της γερμανικής Bundesbank Αξελ Βέμπερ, καθώς και δύο προέδρους κρατικών τραπεζών από χώρες της Μπενελούξ – που είπαν ηχηρό «όχι» σε αυτό. Το ίδιο επανέλαβε και τον Αύγουστο του 2011, όταν, ύστερα από πολύμηνη διακοπή τέτοιων συναλλαγών, αποφασίστηκε η αγορά ισπανικών και ιταλικών ομολόγων. Αυτό ήταν όμως και το τελευταίο του. Το υπόλοιπο ήταν σιωπή και αποχώρηση από την ΕΚΤ.

«Τα γεράκια εγκαταλείπουν το ένα μετά το άλλο την ΕΚΤ» ήταν το σχόλιο ολλανδού τραπεζίτη. «Ο Σταρκ είναι ίσως το τελευταίο από αυτά».

Με την αποχώρησή του καταρρέει έτσι στο Eurotower της Φραγκφούρτης (την έδρα της ΕΚΤ) και η τελευταία σοβαρή αντίσταση

Ο επικεφαλής των οικονομολόγων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Γιούργκεν Σταρκ, είχε αντιταχθεί στη στήριξη των οικονομιών της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Ιταλίας μέσω της αγοράς ομολόγων

εναντίον της αγοράς ομολόγων. Ο διάδοχός του Γιούργκεν Σταρκ (ως τώρα γενικός γραμματέας του υπουργείου Οικονομικών) θεωρείται «άνθρωπος της Ανγκελα Μέρκελ». Και αυτή έχει εκφραστεί επανειλημμένως – αν και όχι επίσημα! – υπέρ της αγοράς των ομολόγων.

Ο Γιούργκεν Σταρκ είναι ο κλασικός εκπρόσωπος των «σκληροπυρηνικών» της σχολής της Bundesbank, με την έννοια του «μονόχρονου» μονεταριστή. Η τύχη τον έφερε τη δεκαετία του '90 στο Μάαστριχτ, όπου συμμετείχε

στις διαπραγματεύσεις για τη γέννηση του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος. Η συμβολή του, όπως λέγεται, στο να γίνει το ευρώ κατ'εικόνα και καθ'ομοίωσιν του γερμανικού μάρκου ήταν σημαντική. Και από τότε προσπαθούσε να διατηρήσει στο ακέραιο αυτή την ομοιότητα.

Αυτή ακριβώς η προσήλωσή του (που θυμίζει έμμονη ιδέα) ήταν που τον έφερε – όταν ξέσπασε η κρίση του ευρώ – σε σύγκρουση με τον πρόεδρο της ΕΚΤ Ζαν-Κλοντ Τρισέ. Ο τελευταίος, υπερβάλλοντας εαυτόν, κατάλαβε εγκαίρως ότι η

ΕΚΤ ήταν προς στιγμήν το μοναδικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα μπορούσε να μαζέψει κάπως τα συντρίμια που άφηνε η χαοτική πολιτική της κυρίας Μέρκελ και του Νικολά Σαρκοζί. Η αγορά των κρατικών ομολόγων ήταν η (έστω και συντηρητική) αντίδραση στην έλλειψη μιας κοινής ευρωπαϊκής δημοσιονομικής και οικονομικής πολιτικής. Ο κ. Σταρκ παρέμενε αμετάπειστος. Η αγορά αυτή, έλεγε, αποτελεί αμάρτημα, που απειλεί την ανεξαρτησία της ΕΚΤ από τις πολιτικές ηγεσίες. Μόνο που η άποψή του δεν έπειθε κανέναν. Από αυτή την άποψη, η αποχώρησή του ήταν εντελώς λογική.

«Η ΕΚΤ έπαψε από σήμερα να είναι αυτό που ξέραμε» σχολίαζαν οι «Financial Times Deutschland». Σχόλιο που ακούγεται σαν νεκρολογία, όχι μόνο για την επιρροή των παλαιολιθικών οικονομολόγων αλλά και του «γερμανικού εθνικισμού του ευρώ» (Ούλριχ Μπεκ) – εντός της ΕΚΤ τουλάχιστον.

Ο Γιούργκεν Σταρκ ασχολούνταν – λόγω θέσης, αλλά και λόγω καλοπροαίρετου ενδιαφέροντος – εντατικά και με την Ελλάδα. Οι συμβουλές που έδινε στην Αθήνα ήταν πάντα οι ίδιες: Λιτότητα, περικοπές μισθών, διαρθρωτικές αλλαγές. Και αυτές συνήθιζε να τις αρχίζει με τη φράση: «Είναι η τελευταία ευκαιρία για την Ελλάδα».

Αδελό αν η χώρα μας θα έχει ακόμη μία και μετά την παραίτησή του από την ΕΚΤ...

ΓΝΩΜΗ

Επικίνδυνα παιχνίδια

Του Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Τα δύο μεγαλύτερα κόμματα έχουν υποθέσει την άποψη ότι η έξοδος της χώρας από το ευρώ είναι αδύνατη. Για να συμβεί αυτό,

λένε, πρέπει να τροποποιηθεί η Συνθήκη με τη σύμφωνη γνώμη των «17», συμπεριλαμβανόμενης της Ελλάδας. Επίσης υποστηρίζουν ότι οι εταίροι μας δεν το επιθυμούν, διότι κάτι τέτοιο θα έδινε σήμα ότι διαλύεται η ευρωζώνη. Έτσι, θεωρούν ότι έχουμε πεδίο ελιγμών ώστε να εξασφαλίσουμε τη χρηματοδότηση και να μην υλοποιούμε όσα υποσχόμαστε.

Η άποψη αυτή αρχικά εκφράστηκε επίσημα από την αντιμνημονιακή στάση του προέδρου της Νέας Δημοκρατίας κ. Αντ. Σαμαρά. Υποθετίστηκε από την κυβέρνηση και έγινε κυρίαρχη, ιδιαίτερα μετά την υποβάθμιση των ΗΠΑ και την άνοδο των spreads σε Ιταλία και Ισπανία. Τότε η κυβέρνηση θεώρησε ότι η Ελλάδα έφυγε από το επίκεντρο και πως το πρόβλημα έγινε πανευρωπαϊκό, παγκόσμιο.

Απόδειξη η στάση του αντιπροέδρου της κυβέρνησης κ. Ευ. Βενιζέλου, ο οποίος σε μια στιγμή εθνικής ανάταξης διέκοψε τις συνομιλίες με την τρόικα, δίνοντας αρνητική απάντηση στις απαιτήσεις της για πρόσθετα μέτρα και ζητώντας πολιτική λύση. Μέσα σε λίγες ώρες όμως κατάλαβε ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να μπει στο ίδιο καλάθι με την Ιταλία και την Ισπανία, πόσω μάλλον με τις ΗΠΑ. Και ανέκρουσε πρύμναν.

Μπορεί αυτά τα πολιτικά παιχνίδια να είναι καλά για εσωτερική κατανάλωση, είναι όμως άκρως επικίνδυνα για τη χώρα. Διότι μπορεί να χρειάζεται αλλαγή της Συνθήκης για να βρεθούμε εκτός ευρώ, όμως υπάρχει και το ενδεχόμενο του εξαναγκασμού. Αρκεί η ΕΚΤ να κόψει τη χρηματοδότηση των ελληνικών τραπεζών ύψους 110 δισ. ευρώ. Τότε από μόνοι μας θα ζητήσουμε να φύγουμε και να τυπώσουμε νόμισμα γιατί απλά οι τραπεζές θα στερέψουν και οι καταθέσεις θα εξαφανιστούν. Μπορεί οι εταίροι μας να μην επιθυμούν στην παρούσα φάση να χρεοκοπήσουμε γιατί φοβούνται τις επιπτώσεις, όμως με τη στάση μας τους αναγκάζουμε να προετοιμάζονται για το ενδεχόμενο αυτό.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΟΜΟΛΟΓΩΝ

Αβεβαιότητα για το ποσοστό συμμετοχής των ιδιωτών

«Θετικά» χαρακτηρίζονται τα πρώτα αποτελέσματα για τη συμμετοχή των ιδιωτών στο πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων, που αποφασίστηκε στη Σύνοδο Κορυφής της 21ης Ιουλίου. Ωστόσο η διαδικασία δεν αναμένεται να ολοκληρωθεί πριν από τα μέσα Οκτωβρίου. Η προθεσμία της 9ης Σεπτεμβρίου που είχε δώσει το υπουργείο Οικονομικών σε τράπεζες, ταμεία και επενδυτικές εταιρείες που κατέχουν ελληνικούς τίτλους να εκδηλώσουν «κατ'αρχήν ενδιαφέρον» για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα έληξε την περασμένη Παρασκευή χωρίς να υπάρχει σαφής εικόνα για το αν συγκεκρινώνεται ή όχι το ποσοστό του 90% που προβλέπεται στη συμφωνία. Σύμφωνα με πηγές του υπουργείου Οικονομικών, δεν πρόκειται να υπάρξουν ανακοινώσεις ως προς τα ποσοστά συμμετοχής στο

πρόγραμμα. «Το Βήμα» επικοινωνήσε με το Διεθνές Χρηματοπιστωτικό Ινστιτούτο (IIF), ο διευθυντής του οποίου Τσαρλς Νταλάρα δεν θέλησε να κάνει κάποιο σχόλιο. Παρέπεμψε στις δηλώσεις που είχε κάνει την περασμένη Τετάρτη, σύμφωνα με τις οποίες ευελπιστούσε ότι το πρόγραμμα θα συγκεντρώσει τελικά με εθελοντική συμμετοχή το απαιτούμενο ποσοστό, της τάξεως του 90%. Πηγές του IIF εξηγούσαν ότι το χρονικό όριο της Παρασκευής που είχε δώσει η κυβέρνηση στους κατόχους ομολόγων για να εκδηλώσουν μη δεσμευτικό ενδιαφέρον ώστε να έχει μια σαφή εικόνα περί της επίτευξης του προγράμματος δεν αποτελούσε προθεσμία. «Δεν έχει γίνει ακόμη επίσημη πρόταση για την ανταλλαγή ομολόγων» ανέφεραν

και εξέφραζαν την άποψη ότι «έχει σημειωθεί πρόοδος» και πως «η διαδικασία έχει χρόνο ακόμη για να ολοκληρωθεί». Σημείωναν μάλιστα ότι με τη διορία της Παρασκευής να φθάνει ακούστηκαν διάφορα ποσοστά ως προς τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, τα οποία προκάλεσαν σύγχυση στην αγορά.

Τραπεζικοί κύκλοι εκτιμούν ότι η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στο πρόγραμμα

Ο διευθυντής του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Ινστιτούτου (IIF), Τσαρλς Νταλάρα

ανταλλαγής ομολόγων ξεπερνά το 70% και ενδεχομένως να πλησιάζει το 75%. Σύμφωνα με αυτούς, αν η συμμετοχή διαμορφωθεί σε ποσοστά κοντά στο 80%, τα ποσά που υπολείπεται από τη συμμετοχή των ιδιωτών θα καλυφθεί από την ανακατανομή των κονδυλίων του πακέτου. Για παράδειγμα, αναφέρουν ότι η συμφωνία της 21ης Ιουλίου προβλέπει ενίσχυση του ταμείου στήριξης των ελληνικών τραπεζών με επιπλέον 20 δισ. ευρώ, τα οποία μπορεί να περιοριστούν σε 15 δισ. ευρώ. Επιπλέον 5 δισ. ευρώ μπορούν να εξοικονομηθούν από τη μείωση του προγράμματος επαναγοράς ελληνικών ομολόγων.

Σημειώνεται ότι τα Διοικητικά Συμβούλια της Αγροτικής Τράπεζας και του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου δεν έχουν λάβει ακόμη απόφαση συμμετοχής στο πρόγραμμα.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΑΡΓ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΗ

«ΑΝ ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ και η τρόικα συνεχίσουν να είναι τόσο επιθετικοί απέναντι στην Ελλάδα, θα την εξω-

θήσουν σε χρεοκοπία». Αυτό δηλώνει προς «Το Βήμα» ο καθηγητής του Κολούμπια της Νέας Υόρκης κ. Τζέφρι Σακς, σύμβουλος του πρωθυπουργού κ. Γ. Παπανδρέου και ειδικός σύμβουλος του Γενικού Γραμ-

ματέα των Ηνωμένων Εθνών κ. Μπαν Κι Μουν. Ο διάσημος οικονομολόγος υποστηρίζει ότι «η Ελλάδα πρέπει να τραβήξει μια γραμμή και να πει ότι υπάρχουν όρια, δεν μπορούμε να καταστρέψουμε τη χώρα μας».

ΤΖΕΦΡΙ ΣΑΚΣ

Ο διάσημος οικονομολόγος θεωρεί ότι οι Ευρωπαίοι με τη στάση τους σφίγγουν περισσότερο τη θηλιά στον λαιμό της Ελλάδας

“Γερμανοί και τρόικα σας σπρώχνουν στη χρεοκοπία”

– Επισκεφθήκατε την Αθήνα πριν από λίγες ημέρες και συναντήσατε τον Πρωθυπουργό. Πώς αποτιμάτε την κατάσταση και τι αποκομίσατε από τη συζήτηση με τον κ. Παπανδρέου;

«Η κατάσταση είναι δίχως αμφιβολία δραματική, σε σημαντικό βαθμό επειδή η συμφωνία της 21ης Ιουλίου, η οποία πιστεύω ότι είναι εφαρμόσιμη για την Ελλάδα, δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί από τους ευρωπαίους εταίρους σας. Η καθυστέρηση προκαλεί ανησυχία, διάφοροι εταίροι καταθέτουν αιτήματα. Η τρόικα θέτει νέες απαιτήσεις την ώρα που οι δυσκολίες συνεχίζονται. Είναι μια εξαιρετικά δύσκολη και ανησυχητική περίοδος γιατί η συμφωνία πρέπει να εφαρμοσθεί εγκαίρως, πριν η Ελλάδα ξεμείνει από κεφάλαια και πριν ο φαύλος κύκλος της οικονομίας καθορίσει την πορεία των εξελίξεων».

– Η Ελλάδα υποστηρίζει ότι δεν θα δεχθεί συμμετοχή ιδιωτών κάτω του 90% στο πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων. Τι θα συμβεί αν δεν φτάσουμε σε αυτό το ποσοστό, υπάρχει σχέδιο Β;

«Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα (PSI) ήταν ένας όρος που επιβλήθηκε στην Ελλάδα κυρίως από τη Γερμανία. Είναι ευθύνη των ηγετών και των ρυθμιστικών αρχών στις αντισυμβαλλόμενες χώρες να εργαστούν με τους δικούς τους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς ώστε να διασφαλίσουν ότι θα πετύχει. Είπαν στην Ελλάδα: “Αυτό θα πετύχει, αποδεχθείτε την πρόταση και θα δουλέψει” – ήταν μια πρόταση που παραδόθηκε έτοιμη στην ελληνική πλευρά. Με αυτή την

ΕΙΠΕ

“Η Ελλάδα πρέπει να πει “Όχι”, να τραβήξει μια γραμμή και να πει ότι “υπάρχουν όρια, γιατί δεν μπορούμε να καταστρέψουμε τη χώρα μας”

“Ο κίνδυνος ανεξέλεγκτης χρεοκοπίας είναι μεγαλύτερος από όσο διαφαινόταν την 21η Ιουλίου και γι’ αυτό δεν φταίει η Ελλάδα αλλά οι Ευρωπαίοι που καθυστερούν

“Η κυβέρνηση πρέπει να μιλήσει με καθαρότητα, αποφασιστικότητα και ειλικρίνεια στην τρόικα και να επιμείνει μέχρι η Ευρώπη να ανοίξει τα μάτια της

έννοια πιστεύω ότι η ευθύνη βρίσκεται στην πλευρά της Ευρώπης. Αν υπάρξει απόκλιση από τον ποσοτικό στόχο, η εντύπωσή μου είναι ότι ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (EFSF) θα καλύψει τη διαφορά. Δεν είναι ευθύνη της Ελλάδας να φτάσει το 90%».

– Επανήλθαν φήμες, απόψεις και αναλύσεις περί ανεξέλεγκτης χρεοκοπίας και εξόδου της Ελλάδας από την ευρωζώνη. Κινδυνεύουμε περισσότερο τώρα; «Πιστεύω ότι τώρα ο κίνδυνος είναι μεγαλύτερος από όσο διαφαινόταν την 21η Ιουλίου. Όχι εξαιτίας των ενεργειών της Ελλάδας, οι οποίες υπήρξαν πολύ έντιμες και πολύ συγκεκριμένες, αλλά σε μεγάλο βαθμό εξαιτίας των περιπλοκών από την υπόλοιπη Ευρώπη, η οποία ακολουθεί χρονοβόρες δια-

δικασίες. Οι διαδικασίες διαταράχθηκαν από ανεύθυνες δηλώσεις ανώτερων αξιωματούχων, οι οποίοι έκαναν εικασίες με βάση τα δυσμενέστερα σενάρια. Γερμανοί πολιτικοί και ανώτεροι αξιωματούχοι της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας μιλούν και δημιουργούν και άλλο θόρυβο, ενώ αυτό το οποίο θα περίμενε κάποιος από τους υπεύθυνους πολιτικούς θα ήταν να εργαστούν για την εφαρμογή της συμφωνίας».

– Εκτιμάτε ότι η Ελλάδα χρειάζεται περισσότερο χρόνο για να εφαρμόσει τις διαρθρωτικές αλλαγές οι οποίες της ζητούνται; «Όταν μια κυβέρνηση είναι στον σωστό δρόμο με την πλάτη στον τοίχο, τότε περιμένεις από τους εταίρους της να αναγνωρίσουν την πραγματικότητα και να ενεργήσουν ανάλογα. Δεν το βλέπω αυτό τη δε-

δομένη στιγμή. Αν οι Γερμανοί και η τρόικα συνεχίσουν να είναι τόσο επιθετικοί απέναντι στην Ελλάδα, θα την εξωθήσουν σε χρεοκοπία. Όχι γιατί είναι προς το συμφέρον της Ελλάδας ή της Ευρώπης, αλλά γιατί οι εταίροι της Ελλάδας αγνοούν ηθελημένα την πραγματικότητα. Δεν έχουμε φτάσει ακόμη εκεί, αλλά είμαστε ορισμένα βήματα πιο κοντά απ’ ό,τι την 21η Ιουλίου. Πραγματικά δυσανασχετό με τη στάση της Ευρώπης που πιέζει την Ελλάδα τόσο κοντά στην άκρη του γκρεμού, όταν η Ελλάδα έχει κάνει αυτά που μπορεί από την πλευρά της και η Ευρώπη δεν τα έχει κάνει. Όταν θα έχει κάνει όσα πρέπει από την πλευρά της, τότε πρέπει να πιέσει την Ελλάδα να εκτελέσει το δικό της μέρος της συμφωνίας».

– Ναι, αλλά η Ελλάδα άνοιξε τις τελευταίες ημέρες αυτή την πολιτι-

κή συζήτηση και η απάντηση ήταν ότι βρίσκεται εκτός στόχων. Βλέπετε κίνδυνο αποσταθεροποίησης μετά τις τελευταίες εξελίξεις;

«Σε μια κρίση όπως αυτή πιστεύω ότι η κυβέρνηση πρέπει να μιλήσει με καθαρότητα, αποφασιστικότητα και ειλικρίνεια σε όλα τα μέρη, συμπεριλαμβανομένης της Ευρώπης. Και να πει ότι κάνουμε αυτά που συμφωνήσαμε, αλλά η κατάσταση σφίγγει όχι μόνον τον δικό μας λαιμό αλλά όλων αυτή τη στιγμή. Και ότι αυτό είναι πέρα από τον έλεγχό μας, γιατί εμείς αποτελούμε απλώς ένα τμήμα μιας περιφερειακής κρίσης, η οποία βάθυνε σημαντικά τους δύο τελευταίους μήνες. Εχετε δικίο ότι θέσατε το επιχείρημα αλλά δεν εισακούστηκε. Μην τα παρατάτε, γιατί χρειάζεται χρόνο για να ακουστεί κάποιος. Εχω δει τέτοιες κρίσεις πολλές φορές. Μερικές φορές δεν έχουν καλό τέλος. Αλλά μερικές φορές αυτό που χρειάζεται είναι να επαναλαμβάνεις το μήνυμα ξανά, και ξανά, και ξανά. Όταν το μήνυμα δεν εισακούεται, μην τα παρατάς, γιατί πρέπει να ακουστεί και η Ευρώπη χρειάζεται να ανοίξει τα μάτια της».

– Τι θα γίνει αν η κυβέρνηση οδηγηθεί από τους εταίρους της σε νέα μέτρα που θα προκαλέσουν μεγάλες κοινωνικές αντιδράσεις; «Τότε οι επιπτώσεις για την Ελλάδα θα είναι τεράστιες. Και πιστεύω ότι οι επιπτώσεις για την Ευρώπη και τον κόσμο θα είναι τεράστιες. Τουλάχιστον ωστόσο συμβεί αυτό, αντί να κάνουμε εικασίες, πιστεύω ότι πρέπει να κάνουμε τα πάντα για να το πολεμήσουμε».

«ΚΙΝΔΥΝΕΥΕΤΕ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΒΑΪΜΑΡΗΣ»

Ο Τζέφρι Σακς κρούει των κώδωνα του κινδύνου για το ενδεχόμενο εφαρμογής (αυτο)καταστροφικών μέτρων υπό την πίεση της τρόικας. Φέρνει ως παράδειγμα τη Δημοκρατία της Βαϊμάρης (1919-1933), όταν η πίεση των νικητών του Α' Παγκοσμίου Πολέμου προς τη Γερμανία για πολεμικές επανορθώσεις οδήγησε σε ασφυκτική λιτότητα, εκρηκτική ανεργία και ανεξέλεγκτο πληθωρισμό, συνθήκες που ευνόησαν την άνοδο του Χίτλερ στην εξουσία.

«Δεν πιστεύω ότι μπορεί κανείς να προχωρά με απατήσεις που είναι αδύνατον να πραγματοποιηθούν. Υπάρχουν όρια. Αυτό δεν είναι δικαιολογία για να μη δράσει η Ελλάδα. Η Ελλάδα πρέπει να δράσει,

προφανώς πρέπει να λάβει κάποια μέτρα, να εφαρμόσει αυτά που υποσχέθηκε, αλλά δεν μπορούν να της ζητούν το αδύνατο. Αλλά η Ελλάδα δεν πρέπει να προσπαθήσει να αποδείξει στους εταίρους της ότι αυτό που της ζητούν είναι αδύνατο επιχειρώντας να εφαρμόσει φοβερά πράγματα που θα οδηγήσουν σε έκρηξη. Υπάρχει μια αναλογία που δεν αρέσει σε κανέναν. Και την επικαλούμαι με κάποια ταραχή. Αλλά υπάρχει σε αυτήν ένα μήθημα. Όταν η Γερμανία βρισκόταν στη μεγάλη ύφεση και αντιμετώπιζε τα αιτήματα για πολεμικές επανορθώσεις, ο καγκελάριος Μπρουνίνγκ ήθελε να αποδείξει στους πιστωτές πόσο καταστροφικές ήταν οι συμβουλές τους, δείχνοντάς τους πόσο φοβερή μπορεί να γίνει η λιτότητα.

Εφάρμοσε ένα τόσο βαρύ πρόγραμμα λιτότητας που κλόνησε την ίδια τη Δημοκρατία με καταστρεπτικές συνέπειες. Δεν πιστεύω ότι η Ελλάδα πρέπει να σηκώσει τα χέρια ψηλά και να πει “δεν μας καταλαβαίνουν, ας κάνουμε ό,τι μας λένε και θα δουν τα αποτελέσματα”. Είναι υπερβολικά επικίνδυνο. Η Ελλάδα πρέπει να πει “Όχι. Ως εδώ και μη παρέκει. Αν μας πιέσετε περισσότερο θα οδηγηθούμε σε χρεοκοπία και δεν θα ωφεληθεί κανένας”. Αν η Ελλάδα απλώς σήκωνε τα χέρια ψηλά και έλεγε “χρεοκοπούμε” το κόστος κατά τη γνώμη μου θα ήταν καταστροφικό. Πρέπει να τραβήξει μια γραμμή και να πει ότι “υπάρχουν όρια, γιατί δεν μπορούμε να καταστρέψουμε τη χώρα μας”».

Ο Τζέφρι Σακς με τον πρωθυπουργό κ. Γ. Παπανδρέου κατά την επίσκεψή στο Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στο Πικέρμι

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΑ

ΤΟΥ Ι.Κ. ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗ

jpretenteris@dolnet.gr

Τέτοια μέρα, πριν από δεκα χρόνια, ήμασταν όλοι Αμερικανοί. Εκτοτε πηγαινόηλαμε μερικές φορές. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο πλανήτης είναι σήμερα καλύτερος χωρίς τον Μπιν Λάντεν, τον Σαντάμ, τον Καντάφι, τον Μιλόσεβιτς κι όλα τα άλλα καθάρματα που έκτοτε μας άδειασαν τη γωνιά, κυριολεκτικά ή μεταφορικά. Είναι, όμως, πολύ καλύτερος και χωρίς τον Μπους, τον Τσένι και τους υστερικούς που τους πλαισίωσαν – κάτι που θα έπρεπε πρώτους απ' όλους να προβληματίσει τους ίδιους τους Αμερικανούς. Διότι ο κάθε φανατισμός δεν έχει τελικά παρά μόνο αθώα θύματα.

Mas πήραν χαμπάρι

Πριν από λίγες ημέρες ένα κορυφαίο στέλεχος της τρόικας έλεγε σε έναν δημοσιογράφο στις Βρυξέλλες για τις επισκέψεις τους στην Ελλάδα:

— *Εχουμε αηδιάσει και έχουμε κουραστεί να κάνουμε κάθε τρεις μήνες την ίδια συζήτηση!*

Θέλει τη γνώμη μου: *κι εμείς!* Τώρα, μάλιστα, τους πάμε να γυρίσουν πίσω και να μη μας κρατήσουν μούρ' όλο που είναι περισσότερο από βέβαιο ότι δεν έχουμε καινούργιο να τους δείξουμε.

Ρούμε όμως να τους διηγηθούμε μια ιστορία. Οι βουλευτές του ΠαΣοΚ απέστειλαν προχθές επιστολές συναρμολόγους υπουργούς με την οποία τάσσονται στην «εργασιακή εφεδρεία», την οποία χαρακτηρίζει «αντιδραστική πρόταση της ΝΔ». Ως εδώ, κανένα πρόβλημα. Μόνο που η εργασιακή εφεδρεία έχει ήδη θεσμοθετηθεί στο Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα, το οποίο υπερψήφισαν οι βουλευτές του ΠαΣοΚ, και μαζί με τους διαμαρτυρόμενους βουλευτές.

Συμβαίνει λοιπόν τον Σεπτέμβριο να διαμαρτύρονται οι ίδιοι ψήφισαν τον Ιούνιο;

Η απάντηση είναι ότι δεν ξέρουν τι ψηφίζουν – δεν το ξέρουν. Η άλλη εξήγηση είναι ότι ξέρουν πολύ καλά τι ψηφίζουν με την προϋπόθεση να μην εφαρμόσουν τίποτα. Είναι πάνε να εφαρμόσουν αυτά που ψηφίζουν; Ή μήπως την αλληλογραφία.

Είναι, φυσικά, μόνο για τους συγκεκριμένους βουλευτές και αυτοί μέρος μιας σύμβασης που εφαρμόζονται και δύο χρόνια.

Η συμφωνία με τις απαιτήσεις της τρόικας αλληγορεύεται με προσπάθεια να τις υλοποιηθεί.

Οι βουλευτές υπερψηφίζουν τους νόμους της κυβέρνησης και μετά κάνουν καμία διάθεση να εφαρμοστούν όσα ψηφίζουν.

Η κυβέρνηση κατηγορεί την κυβέρνηση επειδή αποδέχεται τις απαιτήσεις της τρόικας και όχι επειδή δεν υλοποιεί τίποτα. Είναι που έχει αναλάβει.

Η κυβέρνηση παρακαλώει ακόμη και όσους (ελάχιστους) θα προχωρήσει η εφαρμογή εκείνων που αποφασίζουν.

Η τρόικα έρχεται κάθε τρεις μήνες να ελέγξει την πρόοδο προγράμματος το οποίο όλοι γνωρίζουν ότι έχει χαθεί – είτε επειδή είναι λάθος η συνταγή, είτε επειδή κάποιος δεν έκανε τον κόπο να την εφαρμόσει...

Τέτοια κοροϊδία. Είναι φανερό λοιπόν ότι οι υπομονές και οι αντοχές εξαντλήθηκαν. Ότι τα κόλπα, οι μπλόκφες, οι καθυστερήσεις, οι κουτοπονηρίες, οι μισοδουλειές τελείωσαν. Μας πήραν χαμπάρι. Και το τοπίο των σχέσεών μας με τους εταίρους έχει επιδεινωθεί δραματικά. Από πρόβλημα εξελισσόμαστε σε βάρος.

Με εντελώς απρόβλεπτες συνέπειες. Ακόμη και με το ενδεχόμενο να τραβήξουν κάποια στιγμή το σκληρό.

Ποιοι και πώς όμως θα αντιληφθούν και θα υπηρετήσουν αυτή την οριακή και δραματική κατάσταση; Ποιοι θα σταθούν στο ύψος των ακραίων περιστάσεων;

Αντί για απάντηση, έχω να διηγηθώ μια δεύτερη ιστορία.

Ο υπουργός Υγείας παρουσιάζει προ ημερών ένα νομοσχέδιο για το ΕΣΥ. Στο Υπουργικό Συμβούλιο, η προκάτοχός του στο ίδιο υπουργείο του ζητεί να προχωρήσει σε... προσλήψεις γιατρών! Και επειδή όπως φαίνεται μάλλον δεν εισακούστηκε, το αίτημα των προσλήψεων γιατρών επανέρχεται από βουλευτές του ΠαΣοΚ κατά τη διαδικασία του κοινοβουλευτικού διαλόγου.

Τι σημαίνει αυτό; Πολύ απλά, ότι τουλάχιστον μία υπουργός και μερικοί βουλευτές της κυβερνητικής παράταξης δεν διαβάζουν ούτε καν εφημερίδες.

Δεν έχουν πληροφορηθεί δηλαδή ότι αυτό που συζητούμε τώρα είναι πόσοι δημόσιοι υπάλληλοι θα απολυθούν, πόσοι από αυτούς θα μουν σε «εργασιακή εφεδρεία» και πόσοι θα διασπαστούν με καμιά μετάταξη. Ότι δεν ζουν πια στη δεκαετία του '80, όταν η πάγια μέθοδος διακυβέρνησης του ΠαΣοΚ ήταν να διορίζει όσους το ψηφίζουν – και ότι αυτό άλλαξε όχι απαραίτητα επειδή δεν θέλουν πια να διορίζουν αλλά επειδή πλέον δεν το μπορούν...

Με άλλα λόγια, ένα σημαντικό μέρος της κυβερνητικής παράταξης αλλά και της ελληνικής κοινωνίας αρνείται πεισματικά να καταλάβει τι συμβαίνει και εξακολουθεί να συμπεριφέρεται ως και τίποτα δεν έχει συμβεί.

Οι αρμόδιοι επιστήμονες ίσως εξηγούσαν ότι η άρνηση μιας νέας κατάστασης που έχει δημιουργηθεί αποτελεί ένα συνηθέστατο σύμπτωμα του σοκ της δημιουργίας της. Μόνο που αυτό το σοκ κρατάει πλέον δύο χρόνια. Παρατράβηξε.

Με αποτέλεσμα να πηγαινόχρονται οι τρόικες και να πιάνουμε κάθε φορά τη συζήτηση φτου κι από την αρχή. Διότι, όπως έγραφε και πριν από το καλοκαίρι ο «Guardian», το θέμα δεν είναι να σώσουμε την Ελλάδα αλλά αν οι Έλληνες θέλουν να σωθούν.

Και σε αυτό το τελευταίο δεν είναι καθόλου σαφές τι απάντηση έχουμε δώσει.

Η ανοησία της ΝΔ

Οταν η ΝΔ υπόσχεται δεξιά κι αριστερά πως όταν έλθει στην εξουσία θα καταργήσει τον νόμο για την απελευθέρωση των ταξί, δεν ελέγχεται για λαϊκισμό. Ελέγχεται για ανοησία. Διότι θα έπρεπε να είχε διδαχθεί από τα παθήματα του ΠαΣοΚ πως όσο περισσότερο κάνεις τον μάγκα όταν είσαι στην αντιπολίτευση, τόσο περισσότερο κινδυνεύεις να ξεφτιλιστείς όταν βγεις στην κυβέρνηση.

Υπενθυμίζω, ας πούμε, ότι το ΠαΣοΚ είχε υποσχεθεί (μεταξύ πολλών άλλων) να επανακρατικοποιήσει τον ΟΤΕ και την Ολυμπιακή, να διώξει τους Κινέζους από τον Πειραιά και να δημιουργήσει έναν... δημόσιο τραπεζικό πυλώνα.

Τη συνέχεια την ξέρετε. Το ΠαΣοΚ στην κυβέρνηση έκανε με όλα αυτά ό,τι ακριβώς θα κάνει και η ΝΔ με τον νόμο για τα ταξί όταν έλθει η ώρα να κυβερνήσει.

Γι' αυτό τα σοβαρά κόμματα κρύβουν λό-

Τα σοβαρά κόμματα κρύβουν λόγια και κόβουν υποσχέσεις. Ιδίως όταν έχουν μεγάλες πιθανότητες να αποτελέσουν την επόμενη κυβέρνηση

για και κόβουν υποσχέσεις. Ιδίως όταν έχουν μεγάλες πιθανότητες να αποτελέσουν την επόμενη κυβέρνηση. Σε αντίθεση με τον ΣΥΡΙΖΑ ή το ΚΚΕ που μπορούν να λένε ό,τι τους κατέβει στο κεφάλι – ούτως ή άλλως, αποκλείεται στο ορατό μέλλον να κληθούν να τα υλοποιήσουν...

Ακόμη περισσότερο που η ΝΔ και ο Αντ. Σαμαράς βρίσκονται σε ένα κρίσιμο σημείο.

Αφενός εξαργύρωσαν με τον καλύτερο τρόπο την ευαίσθητη και δύσκολη απόφαση να αντιταχθούν στο μνημόνιο. Αυτή η στάση τους επέτρεψε να ξαναμπούν στο πολιτικό παιχνίδι, να κυριαρχήσουν στον χώρο της ευρύτερης Κεντροδεξιάς και να πάρουν ήδη καθαρά κεφάλι στις δημοσκοπήσεις.

Αφετέρου δεν φαίνεται να έχουν πείσει για την ικανότητα διακυβέρνησης που διαθέτουν είτε σε πρόσωπα είτε σε ιδέες. Και αυτή ακριβώς η δυσπιστία περιορίζει σημαντικά τη δυναμική που θα μπορούσαν να αναπτύξουν.

Εκεί ακριβώς λοιπόν εντοπίζεται η ανοησία. Από τη στιγμή που, ούτως ή άλλως, καρπώνεσαι τη δυσάρεσκη που προκύπτει από το μνημόνιο, δεν έχεις κανέναν λόγο να αναλαμβάνεις πρόσθετες δεσμεύσεις, τις οποίες είναι σχεδόν σίγουρο ότι δεν πρόκειται ποτέ να υλοποιήσεις. Δεν είναι ούτε σοβαρό ούτε αξιόπιστο.

Ούτως ή άλλως, η εμφάνιση του Σαμαρά το επόμενο Σαββατοκύριακο στη Θεσσαλονίκη έχει αποκτήσει μια ιδιαίτερη σημασία. Πέρυσι ουδείς ασχολήθηκε ιδιαίτερα μαζί του, μάλλον πέρασε απαρατήρητος. Τώρα όλα τα μάτια θα στραφούν πάνω του για να μετρήσουν το πραγματικό του μπόι.

Είναι προφανές ότι μέσα σε δώδεκα μήνες η ΝΔ και ο αρχηγός της άλλαξαν κατηγορία. Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι πήραν και το πρωτάθλημα.

ΒΗΜΑτοδότης

Εκπλήξεις και έναν απροσδόκητο διάλογο περιλάμβανε η περιήγηση στο Εντευκτήριο της Βουλής που προσέφερε ο κ. Θ. Πάγκαλος στους δύο μικρούς γιους του. Ο πατέρας Θεόδωρος έδειχνε στα παιδιά τα πορτρέτα όλων όσων έχουν χρηματίσει Πρόεδροι της Βουλής και δεν βρίσκονται εν ζωή. Ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης έλεγε σύντομες ιστορίες γ' αυτούς που τα παιδιά του άκουγαν με ενδιαφέρον. Αμέσως μετά ετέθη η ερώτηση από έναν εκ των υιών: «Μα πού είσαι εσύ;». Και η απάντηση του αντιπροέδρου: «Εγώ δεν ήμουν ποτέ Πρόεδρος της Βουλής και δεν έχω πεθάνει». Το να έχεις πατέρα τον Πάγκαλο προφανώς θα πρέπει να είναι σπάνια εμπειρία...

Εμπιστευτικά μηνύματα από τις ΗΠΑ και τη Φινλανδία παρέλαβε ο Πρωθυπουργός από την κυρία Μαρία Δαμιανάκη και την κυρία Αννυ Ποδηματά αντιστοίχως, οι οποίες επισκέφθηκαν τις δύο χώρες. Η επίτροπος Αλιείας υπέγραψε συμφωνία της Ευρώπης με τις ΗΠΑ για την Αλιεία και συναντήθηκε με τον πρώην υποψήφιο πρόεδρο και νυν γερουσιαστή κ. Τζον Κέρι, ενώ η αντιπρόεδρος του Ευρωκοινοβουλίου είχε κατ' ιδίαν συνάντηση με τη φινλανδή υπουργό που επιμένει με τις εγγυήσεις κυρία Γιούτα Ουρπλάινεν. Με δυο κουβέντες, το κλίμα για την Ελλάδα είναι ότι οι Αμερικανοί δεν ανησυχούν γιατί στηρίζουν και οι Φινλανδοί δεν στηρίζουν γιατί ανησυχούν.

Καλό είναι να υπάρχει χιούμορ. Εν μέσω κρίσης, έστω και αν οφείλεται σε ένα ταπεινό t-shirt. Ο κ. Ολι Ρεν μπορεί να είναι γεμάτος προβληματισμούς για το «ελληνικό ζήτημα», αλλά δέχθηκε να φωτογραφηθεί κρατώντας το t-shirt με το σύνθημα «I'm backing Greece» («Στηρίζω την Ελλάδα») που του πρόσφεραν ο ελληνικής καταγωγής γερμανός ευρωβουλευτής των Φιλελευθέρων κ. Γ. Χατζημαρκάκης και ο κ. Μ. Χρυσοχοϊδης στο περιθώριο της ημερίδας με τίτλο «Reset Greece». Ο κ. Χατζημαρκάκης θα μιλήσει στην Αθήνα την προσεχή Τετάρτη σε μια ημερίδα με τίτλο βγαλμένο από ταϊνιά επιστημονικής φαντασίας: «Η ανάπτυξη της Ελλάδας». Συμμετέχουν ο κ. Χρυσοχοϊδης, ο εκ των ολίγων ελλήνων βετεράνων των Βρυξελλών σύμβουλος επί Ευρωπαϊκών Θεμάτων του Πρωθυπουργού κ. Γ. Γλυνός και ο επικεφαλής της ομάδας δράσης (task force) της ΕΕ για την ανάπτυξη στην Ελλάδα κ. Χορστ Ράιχενμπαχ. Ιδίως ο τελευταίος, όπως μαθαίνω αρμοδίως, μόλις τώρα αρχίζει να αναλαμβάνεται πού έμπλεξε.

Πολλά λέγονται αυτές τις ημέρες για τις καθυστερήσεις

στην έκδοση των διοικητικών αποφάσεων, ένα θέμα που έθεσε και η τρόικα στο υπουργείο Δικαιοσύνης, όπου αναφέρθηκε ότι εκκρεμούν 168.000 φορολογικές και συνολικά 465.000 διοικητικές υποθέσεις. Μαθαίνω ότι πρωτοδικής διοικητικού δικαστηρίου παραπέμφθηκε με το ερώτημα της οριστικής απόλυσης στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ). Κρατούσε 32 δικογραφίες ενώ χαρακτηρίστηκε ως ανεπαρκής. Η υπόθεση συζητήθηκε πριν από έναν χρόνο στην Ολομέλεια και ακόμη δεν έχει δημοσιευθεί η σχετική απόφαση. Προφανώς η ταχύτητα δημοσίευσης των σχετικών αποφάσεων συναγωνίζεται εκείνη της απονομής της δικαιοσύνης...

Συγχαρητήρια έδιναν μεταξύ τους οι υπουργοί προς το τέλος του Υπουργικού Συμβουλίου της Τετάρτης όπου έγιναν τα αποκαλυπτήρια του νομοσχεδίου για τα ταξί του κ. Ι. Ραγκούση. «Επειδή είναι ψηλά η ταρifa της αγωνίας σας, θέλω να δώσω συγχαρητήρια στον Γιάννη για τη δουλειά που έκανε» εί-

Ως γνωστόν, ο κ. Στ. Μάνος είναι πολιτικά «Μόνος και Μάνος» ταυτόχρονα και δεν παύει να το απολαμβάνει. Για παράδειγμα, δεν δίστασε να προσφέρει συμβουλές στους ξένους δανειστές μέσα από συνέντευξή του στη γερμανική «Die Welt», στην οποία προτρέπει την τρόικα να μην εγκρίνει την έκτακτη δόση αν δεν ευθυγραμμιστεί πλήρως η κυβέρνηση με την «παίτηση για τη δραστημείωση του κράτους. Οι επικριτές τού επικεφαλής της Δράσης και πρώην υπουργού, μόλις έμαθαν ότι προέβη σε τέτοιες δηλώσεις, έλεγαν ότι θα έπρεπε να είναι πολύ πιο προσεκτικός, ιδίως σε τέτοιες κρίσιμες στιγμές. Ωστόσο ο κ. Μάνος απαντούσε στους συνομιλητές του λέγοντας ότι ο πραγματικός κίνδυνος δεν είναι η αναστολή της καταβολής της έκτακτης δόσης αλλά η σίγουρη χρεοκοπία τους επόμενους μήνες, αν δεν περιοριστεί το κράτος. Βεβαίως, όπως λένε κάποιοι σκεπτικιστές, όταν η μισή οικονομία είναι το κράτος, η ρα-

Οι αντιδικίες των αδελφών Αγγελόπουλων δεν έχουν τέλος. Ο Κωνσταντίνος Αγγελόπουλος, αφού έχασε στο Πρωτοδικείο, στο Εφετείο και στον Αρειο Πάγο τις δίκες κατά του Θεόδωρου Αγγελόπουλου και αφού με αμετάκλητο βούλευμα αθωώθηκαν όλοι οι μηνυθέντες, ζεύγος Θ. Αγγελόπουλου και άλλοι πολλοί, έκανε νέα αγωγή σε άλλη νομική βάση. Το Πρωτοδικείο απέρριψε τη νέα αγωγή του Κωνσταντίνου Αγγελόπουλου. Στις 9 Σεπτεμβρίου 2011 το Εφετείο Αθηνών με την υπ' αριθμόν 4600/2011 απόφασή του απέρριψε και την έφεση του Κωνσταντίνου Αγγελόπουλου και ο «χορός» των δικηγόρων συνεχίζεται.

πε ο κ. Δ. Ρέππας, για να προσθέσει ορισμένες ερωτήσεις με νόημα προς τον υπουργό Μεταφορών. Μεταξύ άλλων ο κ. Ρέππας ρώτησε γιατί το πληθυσμιακό κριτήριο εφαρμόζεται

στις πόλεις κάτω και όχι άνω των 70.000 κατοίκων. Ο κ. Ραγκούσης δεν απάντησε, ο Πρωθυπουργός ζήτησε οι ερωτήσεις να ληφθούν υπόψη και τότε επεβέβη η κυρία Αννα Διαμαντοπούλου. «Συγχαρητήρια στον Δημήτρη επειδή μας δίδαξε πολιτική» είπε η υπουργός Παιδείας κάνοντας μια εντυπωσιακή «επίθεση φιλίας» στον κ. Ρέππα με προφανή στόχο τις συμμαχίες για την «επόμενη ημέρα». Με τη σειρά μου οφείλω να συγχαρώ την κυβέρνηση, η οποία στην πιο μεγάλη κρίση για τον τόπο κατόρθωσε να αποτύχει να διαμορφώσει κοινή και σταθερή γραμμή ακόμα και για τις άδειες των ταξί.

Δράμα περνούν οι δημόσιοι υπάλληλοι. Δεν φτάνει που όλοι έγιναν ξαφνικά υποψήφιοι προς απόλυση, έχουν και τον κ. Α. Λοβέρδο ο οποίος τους περιγράφει περίπου ως παρείσακτους ξεχνώντας τις δεκαετίες της υποστήριξής τους στο ΠαΣοΚ. Αλλά όχι μόνο αυτό. Όπως έλεγε σε συνεργάτη μου «βιτριολικός» συνάδελφος του υπουργού Υγείας, εκείνο που ξέ-

χασε ο κ. Λοβέρδος είναι ότι ως πανεπιστημιακός και πολιτικός είναι εξ ορισμού δημόσιος υπάλληλος. Και συμπλήρωσε ότι ο Ανδρέας δεν είναι ο μοναδικός πολιτικός που μοιάζει να διακατέχεται από την επιθυμία να υπερβεί την κοινωνική τάξη στην οποία ανήκει και η οποία τον ανέδειξε.

Υπάρχει μέλλον για το ΠαΣοΚ. Μου λένε ότι γεύματα προβληματισμένων βουλευτών αναμένεται να διοργανωθούν στο σπίτι της κυρίας Ελένης Κούρκουλα. Στο πολιτικό σαλόνι της «Σελήνης» θα συζητηθεί η «επόμενη ημέρα» μετά την «πυρηνική καταστροφή» του πολιτικού συστήματος. Οι φήμες θέλουν την πρώην βουλευτή και πρώην ηθοποιό να πίνει διαρκώς Coca-Cola και να εργάζεται από το «πολιτικό στρατηγείο» της που βρίσκεται στο γραφείο του υπνωδωματού της οργανώνοντας τηλεφωνικές μηχανογραφίες με τους συντρόφους της.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης του Υπουργικού Συμβουλίου δύο φορές διεκόπη η ηλεκτροδότηση, με αποτέλεσμα οι υπουργοί να βρεθούν σε ένα σκοτάδι τόσο απόλυτο όσο και η προοπτική της οικονομίας. Δεν επρόκειτο για σαμποτάζ του Ν. Φωτόπουλου, αν και ορισμένοι υπουργοί τον πρόεδρο τη ΓΕΝΟΠ - ΔΕΗ αμέσως υποψήστηκαν. Ήταν μια απλή διακοπή ρεύματος την ώρα που βρισκταν σε εξέλιξη η συζήτηση για νέα επαχθή μέτρα. Ωστόσο μ' φωνή ακούστηκε στο απόλυτο σκοτάδι. «Μας ακούει ο Θεός και μας τιμωρεί» είπε υφυπουργός ο οποίος αναλαμβάνεται πως ότι επίθεση στο Δημόσιο εμπνεύσει τον σκληρό πυρήν εκλογικής βάσης του κυβερνώντος κόμματος. Πάντως ο έ αποδείχθηκε επιεικής, αφ' ηλεκτροδότηση αποκαταστάκε για να συνεχιστεί από του λτιτικούς η τιμωρία των πολ.

Μάλλον ήταν η πρώτη που ο κ. Ηλίας Μ. επισκέφθηκε το Δημαρσαλονίκης. Ο κυβερν πρόσωπος συνόδευσε ρασκευή τον Πρωθυπ επίσκεψή του στο γρα Ι. Μπουτάρη, η οποία περισσότερο από μί Μόσιαλος έλεγε α θα εισηγηθεί στον γό να μεταβιβασ χείο στο... Ταμείο ριουσίας για να τ ραυτα. «Καλό φιλέτ με τα κεφάλαια που δώσει θα εξοφλήσουμ ρικά από τα χρέη που ά Παπαγεωργόπουλος» έλ κεί να μην πωληθεί αντί π ου φακής, όπως προβλέπε θα γίνει αναγκαστικώς με τ ρισσότερα από τα «φιλέτα».